

Початкова ланка

Шановні колеги! Уже за декілька тижнів початок нового навчального року. І те, яким він буде, залежить саме від нас. Тому важливо спланувати продуктивний, активний і яскравий старт!

До старту нового 2025/2026 навчального року залишається не так багато часу і ми вже активно готуємось до його початку. Початок навчального року — це більше, ніж новий розклад і чисті зошити. Це — цікаві ідеї, задуми та творчі плани, які вчителі приносять у свої класи. Цей період, як завжди, приносить із собою нові виклики та можливості, а також оновлення в освітньому законодавстві. Щоб бути повністю готовими до всіх змін, важливо ретельно вивчити нові нормативні документи, які визначатимуть освітній процес у найближчому майбутньому.

У новому 2025-2026 навчальному році очікується чимало нових ініціатив, які демонструють цей прогрес. Початкова ланка освіти продовжить процес реформування і удосконалення.

Оновлено Державний стандарт початкової освіти: розпочато громадське обговорення. *Навіщо оновлювати Держстандарт початкової освіти?* Чинний Державний стандарт ухвалено у 2018 році. Згідно із законодавством державні стандарти мають переглядати щонайменше раз на 8–10 років.

Оновлення — це плановий процес, який дає можливість уточнити зміст освіти відповідно до сучасних підходів і забезпечити узгодженість між усіма рівнями загальної середньої освіти.

Водночас за останні роки система початкової освіти зазнала суттєвих викликів: повномасштабна війна, тривалі періоди дистанційного навчання, зміна умов роботи вчительок і вчителів, а також нові потреби учнівства. Усе це стало підставою для глибшого переосмислення підходів у стандарті.

У документі: визначено компетентнісний потенціал кожної освітньої галузі; додано орієнтири для оцінювання результатів; враховано потреби дітей, які навчаються жестовими мовами або мовами національних спільнот; забезпечено логічну наступність між рівнями освіти; враховано практику, яка вже реалізується в школах.

Ознайомитися зі змінами детальніше або надіслати пропозиції можна на сайті МОН: <https://bit.ly/3TZNq5t>

3 червня 2025 року Міністерство освіти і науки України видало **наказ №808**, яким затверджено важливі зміни до нормативно-правових актів, що стосуються організації навчального процесу у школах та інших освітніх закладах. Документ

набирає чинності з 1 липня 2025 року і має на меті гармонізувати нормативні документи з новими положеннями законів «Про дошкільну освіту» та «Про повну загальну середню освіту».

Що передбачає наказ? Наказ складається з двох основних частин: власне нормативної постанови та додатку із деталізованими змінами, зокрема до наказу МОН від 20.02.2002 № 128, Порядку створення груп подовженого дня (наказ від 25.06.2018 № 677), штатних нормативів для навчально-реабілітаційних центрів і наукових ліцеїв, порядку утворення спеціальних класів (наказ від 22.08.2024 № 1182).

Ключові новації: 1. Оновлено Порядок поділу класів на групи

Положення тепер офіційно називається: «Порядок поділу класів на групи під час вивчення окремих навчальних предметів (інтегрованих курсів) у державних, комунальних закладах загальної середньої освіти».

2. Які предмети обов'язково викладатимуться в групах

Поділ на групи дозволяється або є обов'язковим при досягненні певної кількості учнів у класі. Наприклад:

Предмет або курс	Умови поділу
Українська мова та література	понад 27 учнів (або 22 – для шкіл з навчанням мовами нацменшин у містах, 15 – у селах)
Іноземні мови	понад 27 учнів
Мови нацменшин	дві групи по 8 учнів
Фізична культура (10–12 класи)	більше 27 учнів, група не менше 8
Захист України (у т.ч. дистанційні класи у воєнний час)	дві групи по 8 учнів
Інформатика, робототехніка, STEM	дві групи по 8 учнів
Трудове навчання та технології	понад 27 учнів (у селі – понад 25)
Лікувальна фізкультура (спецзаклади)	4–6 учнів у групі або індивідуально
Поглиблене вивчення предметів	не менше 8 учнів у групі (максимум 3 групи)

3. Засновники отримали більше автономії

Органи управління або засновники закладів освіти можуть додатково поділяти класи на групи за власним рішенням, навіть якщо предмети не зазначені у списку наказу. Такий поділ відбувається за рахунок коштів засновника.

4. Групи подовженого дня

Гранична наповнюваність таких груп не повинна перевищувати 30 учнів, що унормовує освітнє навантаження на вчителів.

5. Терміни і впровадження

Наказ починає діяти з 1 липня 2025 року. Це означає, що нові правила діятимуть вже у 2025–2026 навчальному році, і школи мають адаптувати свої навчальні плани з урахуванням нових вимог.

Що це означає для шкіл і вчителів?

- Зменшення навантаження на учнів через більш дрібні групи.
- Індивідуалізація підходу до викладання – наприклад, при вивченні мов або профільних предметів.
- Формальний механізм для поділу класів, що може полегшити роботу адміністрації закладів освіти.
- Фінансова відповідальність за додаткові групи покладається на засновників – найчастіше це місцеві ради.

Колеги! Ще одна нова ініціатива у нашу професійну скарбничку. В Україні готуються закріпити на законодавчому рівні використання сучасних цифрових інструментів у сфері освіти. Мова йде про мобільний додаток «Мрія» – державну освітню екосистему, що відкриває нові можливості для учнів, батьків і педагогів. Ініціатива створення додатку «Мрія» з’явилася два роки тому. Рік тому було запущено пілотний проєкт, а тепер – розпочато інтеграцію цього інструменту в освітнє законодавство. Минулого місяця до Верховної Ради подано законопроект № 13465, який має закріпити використання мобільного додатку та електронних документів про освіту на державному рівні.

Що таке «Мрія»? «Мрія» – це державна освітня екосистема, яка включає: вебпортал та мобільний застосунок; інструменти для зручного доступу до навчальних ресурсів; можливість зберігати та переглядати е-документи про освіту; функції для комунікації між учнями, батьками та вчителями.

Що передбачає законопроект? Проєкт закону пропонує: офіційно запровадити мобільний додаток «Мрія» у системі освіти; забезпечити використання електронних документів про освіту нарівні з паперовими; врегулювати обробку персональних даних у державних освітніх системах, підвищивши їхню безпеку.

Колеги! Міністерство освіти і науки України оголосило про старт підготовки до проведення **Всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2026»**. Цей конкурс, що проводиться з дотриманням законодавства України в частині забезпечення заходів безпеки, пов’язаних із запровадженням правового режиму воєнного стану, має на меті підвищити престижність професії вчителя, виявити та підтримати талановитих педагогічних працівників.

У 2025/2026 навчальному році Конкурс відбудеться у два тури. Зокрема, визначені чотири номінації, які відображають актуальні напрямки сучасної освіти:

- «Англійська мова»
- «Громадянська освіта»
- «Математика»
- «Початкова освіта»

Графік проведення етапів Конкурсу розподілено таким чином:

- **Перший тур:** триватиме з листопада 2025 року до лютого 2026 року.
- **Другий тур:** заплановано на квітень – травень 2026 року.

Для педагогічних працівників, які прагнуть взяти участь у цьому знаковому заході, визначено **строк реєстрації: з 22 вересня до 13 жовтня 2025 року.**

Особлива увага приділяється підтримці українських дітей, які через війну тимчасово перебувають за кордоном. Лист МОН № 1/12559-25 від 16.06.2025 року «Щодо інформування про освітні можливості для дітей, які тимчасово перебувають за кордоном» інформує про можливості поєднання української освіти та освіти країни перебування для українських дітей за кордоном. Особливу увагу приділено українознавчому компоненту – скороченій освітній програмі, що дозволяє зменшити навантаження та підтримати вивчення ключових українських предметів.

Міністерство освіти і науки України [пропонує](#) для громадського обговорення проект наказу “Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства освіти і науки України”.

Зміни стосуються чотирьох нормативно-правових актів, що регулюють організацію освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти:

- Порядку переведення учнів закладу загальної середньої освіти на наступний рік навчання, затвердженого наказом МОН від 14 липня 2015 року № 762, зареєстрованого в Мін’юсті 30 липня 2015 року за № 924/27369 (у редакції наказу від 08 травня 2019 року № 621);
- Положення про індивідуальну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом МОН від 12 січня 2016 року № 08, зареєстрованого в Мін’юсті 03 лютого 2016 року за № 184/28314 (у редакції наказу від 10 лютого 2021 року № 160);
- Положення про інституційну та дуальну форми здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом МОН від 23 квітня 2019 року № 536, зареєстрованого в Мін’юсті 22 травня 2019 року за № 547/33518 (у редакції наказу від 10 лютого 2021 року № 160);

· Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом МОН від 08 вересня 2020 року № 1115, зареєстрованого в Мін'юсті 28 вересня 2020 року за № 941/35224.

Український центр оцінювання якості освіти оприлюднив результати третього циклу загальнодержавного зовнішнього моніторингу якості початкової освіти (ЗЗМЯПО-2024).

Дослідження охоплює рівень читацької, математичної та природничо-наукової компетентностей випускників початкової школи, а також вплив кризових умов - зокрема повномасштабної війни - на освітні результати.

Загальнодержавний зовнішній моніторинг якості початкової освіти (ЗЗМЯПО), започаткований МОН у 2016 році, є унікальним дослідженням, яке дозволяє оцінити рівень читацької, математичної та природничонаукової компетентностей випускників початкової школи. Перший цикл ЗЗМЯПО (2018 рік) зафіксував стан початкової освіти ще до впровадження Нової української школи, пандемії COVID-19 та повномасштабної війни. Дані наступних циклів (2021 і 2024 років) відображають зміни, що сталися під впливом цих глибоких криз.

I. МАТЕМАТИЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВИПУСКНИКІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ: СТАН І ДИНАМІКА

Результати ЗЗМЯПО-2024 свідчать про наявність серйозних викликів у галузі початкової математичної освіти, але водночас дають підстави для обережного оптимізму, адже рівень математичної компетентності випускників початкової школи після суттєвого падіння у 2021 р. трохи зріс у 2024 р., хоча все ще не досяг рівня 2018 р.

Порівняно з 2021 р. частка учнів, які досягли у 2024 р. високого рівня математичної компетентності, збільшилася (15,7% проти 17,7%) і навіть перевищила показник 2018 р. (17,3%). Однак частка тих, хто не подолав базового порогу математичної компетентності, усе ще вища у 2024 р. (14,6%), ніж у 2018 р. (13,4%), хоча й суттєво зменшилася порівняно з 2021 р. (17,1%).

Станом на 2024 р. спостерігаються гендерні відмінності в результатах випускників початкової школи з математики: середній бал хлопчиків (204,3) істотно вищий за середній бал дівчаток (199,7). При цьому, порівняно із циклом 2021 р., результати і хлопчиків, і дівчаток у циклі 2024 р. зросли, проте розрив між результатами цих категорій учнівства в поточному циклі дещо збільшився (з 4,3 до 4,6 бала).

У циклі 2024 р., як і в попередніх двох, спостерігається істотна різниця в результатах учнів початкових класів з математики залежно від типу населеного

пункту, де розташований заклад освіти. Середній бал четвертокласників із міст (203,7) істотно вищий за середній бал їхніх однолітків із сіл і селищ (193,4), а у великих містах (із населенням понад 7000000) середній бал четвертокласників (215,6) перевищує показник учнівства із сільської місцевості на 22,2 бала. У циклах 2018 і 2021 рр. різниці між середніми балами цих категорій учнівства були меншими, порівняно з 2024 р.

Аналіз успішності випускників початкової школи залежно від типу закладу освіти засвідчив, що найвищі результати мають четвертокласники, які навчалися в спеціалізованих школах (216,9) і закладах, які здійснюють освітній процес лише на початковій ланці освіти (213,4). Проте ці висновки слід розглядати з обережністю, оскільки частка учасників дослідження з таких шкіл була нерепрезентативною.

Змістовий аналіз виконання учнями початкової школи завдань високого та базового рівнів, зокрема дослідження типових неправильних відповідей, надаваних учнівством під час виконання тестів, свідчить, що значна частина учнів початкової школи обирала спосіб розв'язування задач випадковим чином з набору готових схем, які вони «пройшли» в курсі математики, розглядаючи задачу як вправу «на додавання», «на множення», «на віднімання», «на ділення», узагальнено – як вправу «на виконання деякого готового правила (схеми, алгоритму)», замість усвідомленого вибору способу рішення.

II. ЧИТАЦЬКА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВИПУСКНИКІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ: СТАН І ДИНАМІКА

Дані ЗЗМЯПО засвідчують загалом незначні зміни в рівні читацької компетентності випускників початкової школи між циклами 2021 і 2024 рр., проте результати обох цих циклів є істотно нижчими за ті, які показувало молодше учнівство, яке завершувало здобуття початкової освіти у 2018 р.

Середній результат із читання, отриманий четвертокласниками у 2024 р., становив 197,9 бала, що є нижчим показником як порівняно з результатом 2021 р. (198,4), так і з результатом 2018 р. (201,6).

За результатами трьох циклів ЗЗМЯПО дівчатка традиційно демонструють вищий рівень сформованості читацької компетентності, порівняно з однолітками хлопчиками. У 2018 р. ця перевага становила 9 балів, а у 2021 та 2024 рр. знизилася до 7. Це зменшення насправді відбиває погіршення успішності дівчаток у читанні, а не покращення читацьких досягнень хлопчиків.

Традиційно учнівство міських шкіл демонструє кращі результати із читання, ніж їхні однолітки із сільської місцевості. У 2018 та 2021 рр. різниця між цими групами становила майже 13 балів, а у 2024 р. розрив скоротився до 10 балів. Водночас середній результат учнів сільських шкіл у циклі 2024 р. (192,1)

покращився порівняно з 2021 р. (191,1) і майже досяг рівня 2018 р. (192,6). Натомість у міських школах тенденція протилежна: середній бал із читання випускників початкової школи знижувався від циклу до циклу: у 2018 р. він становив 205,5 бала, у 2021 р. – уже 204,1 бала, а у 2024 р. – 201,8 бала.

У всіх типах закладів середні результати учнів у великих містах (з населенням понад 700 000) вищі, ніж у відповідних закладах, розташованих у селах і селищах. При цьому, гімназії та початкові школи в містах демонструють середні бали ближчі до сільських закладів, ніж до шкіл у великих містах. Водночас серед сільських закладів є такі, учнівство яких показало кращі результати із читання, ніж його ровесники зі шкіл у великих містах, особливо в зіставленні з результатами 2021 р.

Загальна стабільність результатів між циклами 2021 та 2024 рр. може свідчити про сталість практик навчання читання в початковій школі. Водночас між циклами спостерігається певне зниження успішності, коли йдеться про складніші аспекти читацької діяльності, як-от аналіз, оцінювання, інтеграція та інтерпретація інформації. Це вказує на необхідність посилення роботи в напрямі активізації цих умінь під час навчання читання

ІІІ. ПРИРОДНИЧО-НАУКОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВИПУСКНИКІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ 2024 Р.

Рівень засвоєння основ природничих наук загалом співставний із рівнем, якого досягало учнівство в інших галузях ЗЗМЯПО. Високий поріг природничонаукової компетентності подолали 16,6% учнів. Базовий поріг сформованості природничо-наукової компетентності подолали 83,9% четвертокласників, тобто 16,1% випускників початкової школи 2024 р. перебували на передбазовому рівні сформованості відповідної компетентності.

Результати поточного циклу засвідчують відсутність істотної різниці між хлопчиками та дівчатками в опануванні курсу «Я досліджую світ». Середня успішність хлопчиків (201,3) лише на 1,3 бала вища, ніж дівчаток (200,0). Ці показники, імовірно, свідчать про відносний гендерний баланс у тому, як у початковій школі формують природничо-наукову компетентність учнівства.

На противагу гендерному чиннику, тип місцевості, у якій розташований заклад освіти, де навчалися молодші школярі, значно пов'язаний з успішністю у природничій галузі. Учнівство у великих містах (із населенням понад 700 000 осіб) показує найвищі середні результати (211,3 бала), натомість четвертокласники із сільської місцевості демонструють значно нижчі показники (193,6 бала), тобто розрив між цими когортами учнівства дорівнює 17,7 бала, що є одним з найбільших показників за всіма галузями ЗЗМЯПО.

На відміну від інших галузей ЗЗМЯПО, у природничо-науковій не спостерігається істотних відмінностей у результатах випускників початкових класів, що навчалися в різних за типом закладах освіти. Дещо кращу успішність показали учні, які навчалися в початкових школах, порівняно з їхніми однолітками з ліцеїв чи гімназій, проте ці відмінності не є статистично значущими.

Звіт показує, що попри серйозні виклики, рівень математичної компетентності дещо зріс порівняно з 2021 роком, а в природничій галузі зафіксовано відносний баланс. Водночас читацька компетентність дітей у середньому знизилася порівняно з 2018 роком. Одним з найсуттєвіших чинників, що вплинули на результати учнів, став тип населеного пункту та доступ до стабільного навчального середовища.

ЗЗМЯПО-2024 підтверджує об'єктивними даними значний вплив війни на освітній процес, емоційний стан і навчальні досягнення учнівства. Утім, незважаючи на надзвичайні виклики, як-от: вимушене переміщення, відсутність стабільного доступу до освітніх ресурсів і психологічний тиск – більшість дітей продовжувала навчатися, а вчителі постійно підтримували їх, тож критичного падіння успішності, якого можна було очікувати, не відбулося (порівняно з даними 2021 р., коли початкова школа переживала кризу, пов'язану з пандемією COVID-19).

ЩО СКАЗАЛИ ВЧИТЕЛІ?

Найбільшими труднощами в організації ефективного освітнього процесу для вчителів стали перешкоди організаційно-технологічного характеру: часті перерви через повітряні тривоги (96%), відключення електроенергії (66%), необхідність поєднувати очне й дистанційне навчання в умовах, коли частина учнів перебувала за кордоном або в інших населених пунктах, а частина залишалася на місці (49%).

Дещо меншою мірою, на думку вчительства, заважали емоційні чинники — пригніченість як серед учнівства (56%), так і серед колег (64%), відсутність сил, апатія чи інші психологічні труднощі (64%), пов'язані з обстрілами й воєнними подіями.

У великих містах (понад 700 000 мешканців) більше, ніж в інших населених пунктах, саме емоційні чинники перешкоджали вчительству здійснювати освітній процес.

У менших за кількістю населення містах учителям більше заважали організаційно-технологічні проблеми, спровоковані війною. Незважаючи на те, що вчителі більш ніж половини учнів-учасників ЗЗМЯПО відчували труднощі, пов'язані з організацією освітнього процесу після повномасштабної війни, це не позначилося на учнівській успішності з жодного предмета, з якого проводилося тестування в межах ЗЗМЯПО-2024.

Колеги! 2025-26 навчальний рік, як і попередній, буде залежати не лише від навчального плану і буде спланований з урахуванням безпекової ситуації та стану енергомереж країни. Він розпочнеться **1 вересня** і навчальні заклади мають спланувати його так, щоб учбовий процес завершився до **30 червня** наступного року.

Освітній процес у закладах загальної середньої освіти у 2025/2026 н. р., відповідно до рішень Полтавської обласної військової адміністрації та засновників закладів освіти, ***може бути організовано за очною, дистанційною формами навчання або їх поєднанням (за змішаним режимом)*** залежно від можливостей фонду захисних споруд у цих закладах.

Організація освітнього процесу залежить від безпекової ситуації в кожному населеному пункті.

При організації освітнього процесу в очній формі або змішаному режимі слід забезпечити безумовне переривання освітнього процесу, що здійснюється в будівлі, приміщенні закладу освіти, у разі включення сигналу «Повітряна тривога» або інших сигналів оповіщення. Учасники освітнього процесу повинні організовано прослідувати до споруд цивільного захисту і перебувати в них до скасування тривоги, за можливості продовжуючи освітній процес в укритті, а після відбою тривоги – повернутися до приміщення закладу освіти, організувавши освітній процес із урахуванням необхідного корегування.

Структура навчального року, тривалість навчального тижня, дня, занять, відпочинку між ними, інші форми організації освітнього процесу **встановлюються закладом загальної середньої освіти** в межах часу, передбаченого освітньою програмою.

Режим роботи закладу загальної середньої освіти визначається закладом освіти на основі відповідних нормативно-правових актів.

Тривалість уроків у закладах освіти становить: у перших класах - 35 хвилин, у других - четвертих класах - 40 хвилин. Заклад освіти може обрати інші, крім уроку, форми організації освітнього процесу (лист МОН від 02.04.2018 № 1/9-190 «Щодо скороченої тривалості уроку для учнів початкових класів»).

Канікули є важливою частиною життя школярів. Зокрема психологи заявляють, що для дітей надзвичайно важливо зберігати баланс між навчанням та відпочинком. У Міносвіти з цього приводу повідомили, що канікули у закладах освіти протягом навчального року мають тривати не менше 30 календарних днів. Однак **їх періодичність та тривалість навчальні заклади визначатимуть на свій розсуд.**

У 2025/2026 навчальному році освітній процес у 1–4-х класах спрямовано на реалізацію Державного стандарту початкової освіти з урахуванням досягнень та викликів за результатами впровадження реформи загальної середньої освіти відповідно до Концепції «Нова українська школа».

Пріоритетними напрямками освітньої діяльності у 2025/26 н.р. залишаються:

- організація освітнього процесу в умовах очної/дистанційної / змішаної форм навчання;
- підвищення результатів навчання учнів 1-4 класів засобами компетентнісно орієнтованого навчання на засадах індивідуального й диференційованого підходів;
- посилення національно-патріотичного виховання, формування громадянської позиції;
- посилення заходів безпеки життєдіяльності, зокрема просвіта щодо цивільного захисту;
- психологічний супровід освітнього процесу в умовах воєнного й післявоєнного часу.

Державним стандартом початкової освіти визначено, що **початкова освіта має два цикли навчання** (1 - 2 і 3 - 4 класи), що враховують вікові особливості розвитку та потреби дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей у досягненнях, зумовлених готовністю до здобуття освіти. **Зміст освіти в документі представлено в дев'яти освітніх галузях:** мовно-літературній, математичній, природничій, технологічній, інформатичній, соціальній і здоров'язбережувальній, фізкультурній, громадянській та історичній, мистецькій. Кожна галузь описана через загальні результати навчання та обов'язкові результати навчання здобувачів освіти. **Загальні результати навчання** представлені описом складників ключових і предметних компетентностей, якими має володіти випускник закладів середньої освіти III ступеня, та окреслюють кінцевий результат для побудови освітньої траєкторії здобувачів загальної середньої освіти. **Обов'язкові результати навчання** показують, які складники ключових і предметних компетентностей мають бути сформованими у здобувачів освіти на кінець кожного циклу навчання.

Заклади загальної середньої освіти можуть використовувати типові або інші освітні програми.

Авторські освітні програми - ті, що розробляють на основі типових освітніх програм, НЕ потребують окремого затвердження центральним органом забезпечення якості освіти.

Типові освітні програми для початкової школи, затверджені наказом МОН 12.08. 2022 р. № 743.

Крім того, педагогічні працівники, які працюють у початковій школі, мають право на педагогічну ініціативу під час розроблення закладом освіти освітньої програми.

Освітня програма закладу освіти може бути розроблена на основі:

- типової освітньої програми для учнів 1-2 класів закладів загальної середньої освіти, розробленої під керівництвом О. Я. Савченко;
- типової освітньої програми для учнів 1-2 класів закладів загальної середньої освіти, розробленої під керівництвом Р. Б. Шияна;
- типової освітньої програми для учнів 3-4 класів закладів загальної середньої освіти, розробленої під керівництвом О. Я. Савченко;
- типової освітньої програми для учнів 3-4 класів закладів загальної середньої освіти, розробленої під керівництвом Р. Б. Шияна;
- освітньої програми початкової освіти за вальдорфською педагогікою (автори Косенко Д. Ю., Мезенцева О. І.), лист ДСЯО від 11.09.2020 № 01/01-23/1044;
- освітньої програми «Світ чекає крилатих» (науковий керівник Цимбалару А. Д.), лист ДСЯО від 22.09.2020 № 01/01-23/1115;
- освітньої програми за педагогічною технологією «Росток» (науковий керівник Пушкарьова Т. О.), лист ДСЯО від 11.09.2020 № 01/01-23/1045;
- освітньої програми «Інтелект України» (науковий керівник Гавриш І. В.), лист ДСЯО від 06.08.2020 № 01/01-23/929;
- освітньої програми за системою розвивального навчання Д. Б. Ельконіна, В. В. Давидова та ін.. (автори Старагіна І. П., Захарова Г. М. та ін..), лист ДСЯО від 11.09.2020 № 01/01-23/1043;
- освітньої програми І циклу (1-2 класи) та ІІ циклу (3-4 класи) закладів загальної середньої освіти, які працюють за системою розвивального навчання (Центр психології і методики розвивального навчання), лист ДСЯО від 28.08.2021 № 01/01-23/1283

Календарне та поурочне планування здійснюється вчителем у довільній формі, у тому числі з використанням друкованих чи електронних джерел тощо. Формат, обсяг, структура, зміст та оформлення календарних планів та поурочних планів-конспектів є **індивідуальною справою вчителя**. Встановлення універсальних у межах закладу загальної середньої освіти міста, району чи області стандартів таких документів є неприпустимим.

Автономія вчителя має бути забезпечена академічною свободою, включаючи свободу викладання, свободу від втручання в педагогічну, науково-педагогічну та

наукову діяльність, вільним вибором форм, методів і засобів навчання, що відповідають освітній програмі, розробленням та впровадженням авторських навчальних програм, проектів, освітніх методик і технологій, методів і засобів, насамперед методик компетентнісного навчання.

Колеги! Пам'ятаємо про те, що відповідно до статті 54 «Права та обов'язки педагогічних, науково-педагогічних і наукових працівників, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу» нового Закону України «Про освіту», педагоги мають право на:

- **академічну свободу**, включаючи свободу викладання, свободу від втручання в педагогічну, науково-педагогічну та наукову діяльність, вільний вибір форм, методів і засобів навчання, що відповідають освітній програмі;
- **педагогічну ініціативу**;
- **розроблення та впровадження** авторських навчальних програм, проектів, освітніх методик і технологій, методів і засобів, насамперед методик компетентнісного навчання;
- **вільний вибір освітніх програм, форм навчання, закладів освіти, установ та організацій, інших суб'єктів освітньої** діяльності, що здійснюють підвищення кваліфікації та перепідготовку педагогічних працівників і ще багато пунктів, які окреслюють дійсно широке поле для професійної творчості педагога.

Учитель має право самостійно переносити теми уроків, відповідно до засвоєння учнями навчального матеріалу, визначати кількість годин на вивчення окремих тем.

Звертаємо увагу педагогічних працівників на те, що відповідно до вимог Державного стандарту початкової освіти в навчальних програмах з усіх предметів і курсів передбачено 20% резервного часу. При складанні календарно-тематичного планування учитель може використовувати його на свій розсуд, наприклад, для вдосконалення вмінь, дослідження місцевого середовища (довкілля), у якому мешкають діти, краєзнавчих розвідок, дослідницько-пізнавальних проектів та екскурсій, зокрема з ініціативи дітей.

У 2025/2026 навчальному році заклади загальної середньої освіти здійснюють організацію освітнього процесу на засадах Концепції «Нова українська школа».

Відповідно, у своїй діяльності педагогічним працівникам радимо орієнтуватися на Методичні рекомендації про викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти, що пропоновані у таких листах Міністерства освіти і науки України:

1 клас – лист Міністерства освіти і науки України від **03.07.2018 № 1/9- 415;**

2 клас – лист Міністерства освіти і науки України від **01.09.2019 № 1/11-5966**;

3 клас – лист Міністерства освіти і науки України від **11.08.2020 № 1/9- 430**;

4 клас – лист Міністерства освіти і науки України від **22.09.2021 № 1/9- 482**.

Готуючись до 2025-2026 навчального року, важливо враховувати уроки, зроблені за попередні роки навчання.

В умовах гострих викликів, пов'язаних з освітніми втратами, важливим чинником та гарантом якісної освіти є «умотивований вчитель, який має свободу творчості та розвивається професійно» (Концепція НУШ). Сьогодення вкотре виразно показує стрімкість змін та викликів, перешкод, на які не можуть так швидко зреагувати стандарти та програми. До прикладу, лише на другий рік війни було внесено зміни у статтю 51 щодо підсилення психологічної освіти у межах підвищення кваліфікації педагогічних працівників. Саме вчитель може швидко та гнучко реагувати на усі зовнішні членджі. І там, де педагоги, не чекаючи законодавчих змін, вказівок зверху, змінювали форми й засоби, адаптовували навчання до потреб дитини, шукали та знаходили шляхи підтримки дитини, там освіта зазнала найменше втрат. Вочевидь, щоб оптимізувати освітній процес, подолати освітні втрати, компенсувати прогалини та підвищити якість освіти, очільникам закладів, установ, центрів, організацій, причетних до освіти, важливо максимально спрямувати етично-мотиваційні та навчально-комунікаційні інвестиції у професійний розвиток педагогів.

У нових складних реаліях працюємо у форматі перезавантаження НУШ, адже за висловом авторки та натхненниці реформи НУШ Лілії Гриневич «...будь-яка освітня політика потребує постійного критичного переосмислення залежно від нових викликів і обставин, що змінилися» (інтерв'ю Лілії Гриневич редакції «Нової української школи»). Таким чином, поняття «безперервний професійний розвиток педагога» набуває нових сенсів, змістів й наративів. У Законі України «Про освіту» безперервний професійний розвиток визначено як «безперервний процес навчання та вдосконалення професійних компетентностей фахівців після здобуття вищої та/або післядипломної освіти, що дає змогу фахівцю підтримувати або покращувати стандарти професійної діяльності і триває впродовж усього періоду його професійної діяльності».

Крім того, сам процес активного залучення освітян до різних форм формальної й неформальної освіти сприяє зміцненню стійкості, профілактиці психічного здоров'я та запобігає професійному вигоранню педагогів в умовах травми війни. Виразним прикладом у цьому є досвід Ізраїлю, країни, що перебуває у стані перманентної війни з різним ступенем інтенсивності. Міністерство

охорони здоров'я цієї держави затвердило той факт, що курси підвищення кваліфікації та загалом навчання – це офіційно визнаний та доведений спосіб запобігання вторинній травматизації та вигоранню.

Важливим кроком у процесі залучення освітян до безперервного професійного розвитку є створення, плекання й розвивання у ЗЗСО професійних спільнот, які працюють на засадах партнерства, співнаставництва.

Необхідними умовами вибудовування та функціонування таких спільнот, які підлягають керуванню та корекції є: - аналіз/усвідомлення викликів та загроз, пов'язаних з сучасними реаліями: трансформація їх у завдання; - створення мотиваційно-ціннісного середовища: вплив на рівень професійних домагань; - вибудовування професійного рефлексивного середовища: можливості та засоби для здійснення інтелектуальної, особистісної, комунікативної та кооперативної рефлексії; - супервізійна підтримка.

У межах безперервного професійного розвитку, визначеного однією з обов'язкових трудових функцій учителя згідно з професійним стандартом, освітянин має володіти здатністю до навчання впродовж життя, інноваційною та рефлексивною компетентностями (Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)»). При цьому саме професійна рефлексія є засобом й, водночас, механізмом набуття нових особистісних властивостей, відтак, професійних змін у діяльності.

Шановні колеги! ГО Освіторія оголосила півфіналістів премії Global Teacher Prize Ukraine 2025. Це 50 надзвичайних освітян, які щодня доводять: учитель — лідер, наставник і агент змін. Їх об'єднує не лише любов до своєї справи, а й віра в силу освіти як інструменту трансформації суспільства.

Ці педагоги працюють у різних куточках України, навчають різних предметів, мають різний досвід, але всіх їх єднає одне: вони змінюють майбутнє. Своїми підходами, ідеями та прикладом. Вони — натхнення для дітей, колег і цілої освітньої спільноти.

Серед півфіналістів є наша колега - **Большакова Олена Анатоліївна**, учителька початкових класів Кременчуцького ліцею № 5 імені Т.Г.Шевченка. 1 вересня ми дізнаємось імена десяти фіналістів премії. У вересні вони вирушать до асесмент-центру, де експертне журі оцінюватиме їх упродовж двох днів. А вже 4 жовтня, у Всесвітній день учителя, вся країна побачить головного переможця в ефірі національного телемарафону. Переможець чи переможниця отримає 1 мільйон гривень на втілення своєї освітньої мрії. Тож від усієї нашої спільноти учителів початкових класів Полтавщини побажаємо Олені успіхів, натхнення і

ПЕРЕМОГИ! Хочу нагадати, що 2024 року переможницею конкурсу стала Леся Павлюк, вчителька початкових класів ліцею № 7 Івано-Франківської міської ради.

Продовжується апробація підручників для 4-го класу! Якщо ви прагнете бути в курсі інновацій та кращих практик, бажаєте першими випробувати нові підручники та впливати на їхній зміст, мрієте зробити освітній процес ще цікавішим та ефективнішим для своїх учнів – тоді реєструйтеся на апробацію підручників для 4 класу* і разом створюйте освітній простір, де навчатися цікаво та ефективно:

<https://docs.google.com/.../1FAIpQLSdxHazkGBF.../viewform...>

Наголошуємо на необхідності врахування у діяльності початкової освіти нормативно-правової бази Нової української школи:

- Постанова Кабінету Міністрів України №87 від 21.02.2018 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти»
- Наказ МОН України від 05.03.2018 № 223 «Щодо упровадження ігрових та діяльнісних методів навчання в освітній процес перших класів закладів загальної середньої освіти»
- Наказ МОН №283 від 23.03.2018 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо організації освітнього простору Нової української школи»
- Лист МОН України від 27.03.2018 №1/9-181 «Роз'яснення щодо освітніх програм, що не є типовими»
- Лист МОН України від 02.04.2018 №1/9-190 «Щодо скороченої тривалості уроку для учнів початкової школи»
- Лист МОН України від 19.04.2018 №1/9-249 «Щодо забезпечення наступності дошкільної та початкової освіти»
- Наказ МОН №924 від 20.08.2018 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів першого класу у Новій українській школі»
- Наказ МОН №925 від 20.08.2018 «Методичні рекомендації щодо адаптаційного періоду для учнів першого класу»
- Наказ МОН від 30.07.2021 №868 “Про затвердження форм звітності з питань діяльності закладів загальної середньої освіти та інструкцій щодо їх заповнення”
- Наказ Міністерства освіти і науки України від 13 липня 2021 р. № 813 “Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти”
- Наказ МОЗ №2205 від 25.09.2020 “Про затвердження Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти”

- Наказ МОН від 8 вересня 2020 року №1115 і зареєстровано в Міністерстві юстиції 28 вересня 2020 року за №941/35224 “Деякі питання організації дистанційного навчання”

- Інструкція з діловодства у закладах загальної середньої освіти

Новий Державний стандарт початкової освіти, регламентуючи свободу педагогічних спільнот у виборі шляхів навчання, виховання і розвитку школярів, відкриває можливість вибору та створення власного навчального забезпечення освітнього процесу. Чинні вимоги до його якості доповнюються показниками, що відповідають пріоритетам нового Державного стандарту і передбачають: реалізацію ідеї інтеграції; дослідницький підхід до формування умінь; конструювання знань, а не їх відтворення; організацію пошуку інформації з різних джерел; розвиток критичного мислення, творчості тощо.

Однією із форм створення психологічно комфортної атмосфери в класному колективі, актуалізації в учнів мотивації до навчальної діяльності є **ранкові зустрічі**. У 2025/2026 навчальному році **доцільно розширити їх змістове наповнення**. Пропонуємо під час ранкових зустрічей знайомити учнів з правилами дій в період надзвичайних ситуацій, у тому числі в період воєнного часу. Актуальними в цей час є теми особистої безпеки в умовах загрози та виникнення надзвичайної ситуації, користування засобами захисту від її наслідків, вивчення правил пожежної, мінної безпеки та основ цивільного захисту. Для опрацювання зазначених тем радимо організовувати ситуаційно-рольові ігри, виконання практичних вправ (тренінги) на засвоєння алгоритмів дій під час небезпеки, зокрема і дій за сигналами оповіщення цивільного захисту. На ранкову зустріч бажано відводити перші 10 – 15 хвилин навчального дня, що радимо врахувати під час розроблення розкладу дзвінків для 1 – 4 класів. Решту часу навчального дня необхідно розподілити між уроками та перервами відповідно до кількості годин навчального плану, що є академічними годинами, та тривалості уроків, визначеної у Законі України «Про загальну середню освіту». Для кожного класу розклад дзвінків може бути гнучким і, за потреби, коригується вчителем з урахуванням особливостей учнів класу та дидактичної доцільності запланованої на день навчальної діяльності.

Освітнє середовище в початкових класах має бути безпечним місцем, де діти відчуватимуть себе захищеними та в безпеці. Вимоги щодо забезпечення належних умов для навчання і виховання учнів, зокрема 1-х класів, у закладах загальної середньої освіти встановлено Державними санітарними правилами і нормами влаштування, утримання загальноосвітніх навчальних закладів та організації навчально-виховного процесу (ДСанПіН 5.5.2.008-01).

В освітньому середовищі Нової української школи є баланс між навчальними видами діяльності, ініційованими вчителем, та видами діяльності, ініційованими самими дітьми. Таке середовище забезпечує можливості дітям робити власний вибір, можливості для розвитку нових та удосконалення наявних практичних навичок, отримання нових знань, розвитку свого позитивного ставлення до інших. Щоб освітнє середовище заохочувало дітей до самовизначення і сприяло розвитку їхніх спроможностей, необхідно, щоб воно було мобільним, легко трансформувалося для колективної, групової роботи. Крім того, усі навчальні об'єкти, якими безпечно можуть користуватись учні, мають бути доступними дитині, щоб вона мала можливість вільно пересуватися класом для пошуку необхідних навчальних матеріалів. Це забезпечуватиме можливості здійснювати вибір у класі і, відповідно, приймати самостійні рішення щодо навчальної діяльності, усвідомлюючи при цьому наслідки вибору.

Ефективність впровадження нового Державного стандарту початкової освіти в практику діяльності шкіл буде досягнута за умови партнерської взаємодії усіх учасників освітнього процесу, залучення батьків до навчально-виховних заходів, конструктивної взаємодії учителів.

Методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу в 1-му класі, підготовлені науковцями НАПН України - авторами підручників і типової освітньої програми, розробленої під керівництвом О.Я. Савченко, можна завантажити з електронної бібліотеки Інституту педагогіки:

http://undip.org.ua/news/library/metod_rekom_detail.php?ID=8832

Методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу в 2-му класі, підготовлені науковцями НАПН України - авторами підручників і типової освітньої програми, розробленої під керівництвом О.Я. Савченко, можна завантажити з електронної бібліотеки Інституту педагогіки:

http://undip.org.ua/news/library/metod_rekom_detail.php?ID=9259

Методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу в 3-му класі НУШ

<https://mon.gov.ua/npa/shodo-metodichnih-rekomendacij-pro-vikladannya-navchalnih-predmetiv-u-zakladah-zagalnoyi-serednoyi-osviti-u-20202021-navchalnomu-roci>

Та перш ніж говорити про організацію навчання у 3-му класі, рекомендуємо ознайомитися з результатами моніторингового дослідження *рівня сформованості наскрізних умінь учнів початкової школи. У ньому взяли участь 3-ті класи, серед*

<https://nus.org.ua/articles/nush-chy-ni-shho-pokazalo-doslidzhennya-tretoklasnykiv/>

Отже, у 3-му класі НУШ пріоритетними залишаються завдання створення освітнього середовища для реалізації інтегративного підходу до компетентісно орієнтованого навчання, забезпечення умов для взаємодії учасників освітнього процесу на засадах педагогіки партнерства та в умовах психологічної комфортності.

Водночас необхідно враховувати, що учні 3 класу розпочинають освітній процес зі зменшенням у ньому частки ігрових методів відносно проблемно-пошукових, дослідницьких та інших методів навчання.

Варіативність організації освітнього процесу в 3 класі забезпечується двома типовими освітніми програмами (НУШ 1 та НУШ 2), що відрізняються моделями інтеграції змісту освітніх галузей. Спільним для обох освітніх програм є підходи до організації освітнього процесу та оцінювання результатів навчання здобувачів освіти.

Методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу в 4-му класі НУШ

https://osvita.ua/doc/files/news/875/87596/Dodatok_2_IMR_2022-2023_Pochatkova_osvita.pdf

<https://upsh.com.ua/docs/rekomendaziyi-z-orhanizaziyi-osvitnoho-prozesu-v-4-kh-klasakh>

Коліги! Увага! Кожен навчальний день у 1-4 класах слід розпочинати ранковими зустрічами, метою яких є створення психологічно комфортної атмосфери в класному колективі та формування в учнів мотивації до навчальної діяльності.

Оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів здійснюється вербально та не передбачає виставлення балів та інших позначок у Класному журналі. Словесні судження (характеристики) з рекомендаціями (за потреби) щодо результатів виконаних робіт можуть бути зафіксовані у робочих зошитах/ на аркушах з виконаними завданнями.

Прогрес учня протягом року відслідковується за щоденниками педагогічних спостережень та учнівським портфоліо, результатами діагностичних робіт, що мають містити компетентісно орієнтовані завдання.

Найбільша проблема сучасної освіти – освітні втрати. В Україні освітні втрати зумовлені як пандемією, так і війною. Вимушена перерва у навчанні, знищені школи, відсутність очного навчання, значні обмеження для дистанційного. Варто також враховувати перебої з електроенергією та інтернетом — головні виклики, з якими стикнулася українська освіта, особливо з початку минулого року. Звісно, це призвело до освітніх втрат. Відмінність між очікуваними результатами навчання й реальними і становить освітні втрати. Саме тому освітні втрати потребують оперативного реагування.

Черговий пріоритет 2025-26 навчального року – **подолання освітніх втрат і розривів.** Це першочергове завдання кожного вчителя. Ніхто інший цю проблему вирішити не зможе. Що потрібно робити? Відповідь на це питання у кожного вчителя своя. Враховуючи минулорічний досвід, учителям можна скористатися певними порадами, а саме:

1. **Оцінити потреби:** яким навчальним предметам, темам, умінням приділити додаткову увагу?

2. **Змінити формат уроків.** Використовуємо інструменти, що допоможуть учителю оптимізувати матеріал, а дітям легше його засвоїти.

3. **Розробити програму надолуження.** Плануємо додаткові заняття для того, щоб наздогнати навчальну програму. Такі заняття можуть бути для всього класу, невеликих груп чи окремих учнів. Тут важливо орієнтуватись на кожного учня. Адже навіть якщо діти пропустили однаковий час навчання, прогалини у них можуть бути різні.

4. **Збільшити час навчання.** Важливо не просто запровадити додаткові уроки чи скоротити канікули, а ефективно використати цей час.

***Що робити з освітніми розривами?** (Освітніми розривами (*educational gap, achievement gap*) можна назвати різницю в рівні результатів навчання між різними групами школярів, зумовлену сталими факторами.)*

Для зменшення освітніх розривів першим кроком має стати проведення освітніх вимірювань. До речі, Україна минулого року взяла участь у PISA. І результати цього дослідження допоможуть визначити динаміку освітніх розривів і визначити способи їхнього подолання.

Колеги! Декілька спрямувань на практичну діяльність. Щиро сподіваємося, що нижчезазначені ресурси будуть цікавими і корисними:

Авторські сценарії Першого уроку для початкової школи на 2025/2026 навчальний рік допоможуть створити незабутню атмосферу для школярів. У добірці ви знайдете інноваційні ідеї, креативні сценарії з патріотичним та виховним спрямуванням, адаптовані до вікових особливостей учнів. Перший урок

стане яскравим стартом нового навчального року, надихаючи дітей на знання та любов до України.

Авторські сценарії першого уроку для початкової школи 2025/2026 н.р.
https://www.schoollife.org.ua/pershyyj-urok-2025-2026-gotovi-rozrobky-dlya-vchyteliv/#google_vignette

Перший урок у 1 класі «Казкова подорож в країну знань і мрій»

Перший урок-подорож у 1 класі з елементами STEM «Я люблю свою країну» + Презентація

Урок Знань у 1 класі Нової української школи «Перший раз у перший клас»

Перший раз у перший клас. Я люблю свою країну

Розробка першого уроку «Перший раз у перший клас» + Презентація

Перший урок у НУІІ. «Живу тобою Україно»

Розробка першого уроку “Діти єднають Україну” (1-4 клас) + Презентація

Конспект виховного заходу “Моя країна – Україна” (1-4 класи) +

Презентація

Перший урок у 2 класі «Державні та народні символи України»

Перший урок у 3 класі «З Україною у серці» + Презентація

Перший урок «Щоб у серці жила Україна» (урок-квест для учнів 4 класу)

Виховний захід «Україна – непереможна держава» (для учнів початкових класів)

Перший урок “Діти об’єднують Україну” (3-4 класи)

Мультфільми Телеканалу ПлюсПлюс

☀ 1. Україна. Нескорені міста – анімаційний проєкт, в якому розповідається про справжню історію створення наших міст, в анімації є історична частина, інформація про російські фейки, і є частина про те, що відбувається вже під час війни. Всі серії створювались разом з істориками. В мультфільмах розповідається про Київ, Чернігів, Львів, Запоріжжя, Одесу, Харків, Миколаїв, Донецьк, Луганськ, Маріуполь, Херсон <https://m.youtube.com/watch?v=MiL7GLnsFWQ...>

☀ 2. Це Наше і Це Твоє – маленькі анімації про те, чим ми пишаємось в Україні. Про те, що саме у нас і нами - створено, відкрито, знайдено, збережено. 41 серія по 20 сек <https://1plus1.video/ce-nashe-i-ce-tvoe...>

☀ 3. Дивомандри – Кожен з мультфільмів серіалу розповідає легенду про місце, місто, подію, пов’язану з історією України та нашого народу. 24 серії, 5хв <https://plus-plus.tv/travel>

☀ 4. Волохатий блог - цей веселий серіал розповідає про тварин. Цікавинки, неочікувані факти та історії. Коли його створювали, я сама узнала багато нового. 21 серія, 5 хвилин <https://1plus1.video/volohatij-blog>

☀ 5. Герої теж плачуть – мультфільм про мишеня, яке мало покинути свій дім, коли в лісі сталася біда. Мультфільм створений під час повномасштабної війни. Разом з Юнісеф <https://youtu.be/ZPytwN10YLY?si=B0DIFn-x05y9K7ck>

☀ 6. Зустріч з героєм – мультфільм про адаптацію мишеня до нового місця. Мультфільм створений під час повномасштабної війни. Разом з Юнісеф <https://youtu.be/4tyLkqGgqfE?si=c1qvBQwanZAmwQjp>

☀ 7. Добро завжди перемагає - цей проект був створений в відповідь на російську пропаганду, але переріс в самостійний проект. Він може допомогти батькам розповісти дітям про війну, так, щоб пояснити найголовніше і одночасно надати підтримку. Добро завжди перемагає! 4 серії, 3 хв <https://1plus1.video/dobro-zavzhdi-peremagaе...>

☀ 8. Говоримо українською - проект особливо важливий для тих, дорослих та дітей, що зараз вивчають українську мову. Говоримо українською – легко, правильно та красиво. 26 серій, 4 хвилини <https://plus-plus.tv/special/gu/>

☀ 9. Еко ПлюсПлюс – маленькі серії про екологічні звички, захист довкілля та екологію. Кількість випусків: 22, 3-4 хв <http://plus-plus.tv/special/files/#eko-plusplus>

☀ 10. Корисні підказки – проект, в якому я була співавтором – Кожна серія відповідає на важливі (чи не дуже важливі, але актуальні) для дітей та дорослих питання – наприклад, як впоратись зі страхом, як поводитися з незнайомцями, як навчитись казати ні, як розрізнити, чи друг справжній - 2 сезони (80 серій, 10 хв) <https://1plus1.video/poleznyе-podskazki...>

☀ 11. Додай уваги на дорозі – маленькі анімації про правила дорожнього руху, 5 серій, 20 сек <https://1plus1.video/dobav-vnimanіya-na-doroge>

☀ 12. Світ чекає на відкриття – анімації, що розповідають про дуже різні відкриття – цукерки, олівця, абетки, гумки, компаса. До кожної серії є розмальовка 24 серій, 4 хв <http://plus-plus.tv/special/scnv/>

☀ 13. Додай любові (2014) – маленькі підтримуючі ролики про близькість. 6 серій ±7 сек <https://1plus1.video/dobav-lyubvi/>

☀ 14. Додай кольорів (2014) – у цьому теплому проекті - 37 варіантів спільного дозвілля. Додати кольорів – це про додавання емоцій від спільних дій. 24 серії по ±20 сек <https://1plus1.video/dobav-cvetov>

15. Казка з татом - Зіркові татусі читають дітям казки. Відео - Анімовані сторінки книжок. Це казка – караоке. 3 сезони (44, 50, 45серій), 10 хв <https://1plus1.video/search/...>

[20 найкращих мультфільмів, які варто показати кожній дитині](#)

Нехай все буде корисним і радісним!!!

Колеги! **Фонд Східна Європа** від перших днів війни допомагає громадянам України та продовжує реалізовувати програми, які підтримують та захищають їх. Фондом розроблено ряд курсів, які будуть цікаві освітянам і вихователям, батькам, опікунам, дітям старшого дошкільного та шкільного віку, а також усім, хто переживає складні часи під час війни. Впевнені, здобуті знання допоможуть впоратись зі складними ситуаціями та навіть вберегти життя.

Курси, які вже доступні на Освітній онлайн-платформі Зрозуміло! А саме:

- [Як підтримати дитину під час війни?](#) – курс створений для того, щоб допомогти дітям та їхнім батькам пережити війну та її страшні наслідки, навчитися правильно реагувати на стресові ситуації та залишатися сильними.

- [Психологічна безпека дорослих і дітей під час повітряної тривоги у школі](#) – курс допоможе дітям і вчителям підготуватися до повітряної тривоги у школі та впоратися зі стресовими ситуаціями, які можуть виникнути.

- [Цивільна безпека та підготовка до надзвичайних ситуацій](#) – курс про основи цивільної безпеки, що допомагає здобути практичні навички реагування на надзвичайні ситуації.

[Обережно: міни](#) – відеоурок ознайомлює дітей з основами мінної безпеки, формує навички поведінки із вибухонебезпечними предметами.

- [Соціальне шкільне підприємництво](#) – курс розроблений для освітян із метою поглиблення знань щодо соціального шкільного підприємництва та розвитку викладацьких навичок із цієї тематики.

Усі курси безоплатні, розроблені експертами з урахуванням вікових особливостей слухачів та доступні 24/7. Успішне завершення курсів (крім відеоурока «Обережно: міни») дає змогу отримати сертифікат, що містить 0,2 кредити ЄКТС, або шість академічних годин і зараховується як самоосвіта.

Колеги! Додаємо до професійного кейсу корисну інформацію:

[Група вчителів початкових класів “Вчитель вчителю, учням та батькам”](#)

[Сайт вчителів початкової школи “Урок”](#) – (майданчик для обміну досвідом, спілкування та комунікації вчителів початкової школи та зацікавлених батьків. Тут Ви знайдете багато цікавих матеріалів для вчителів, класних керівників, батьків та учнів, розвивальні вправи, поради, навчальні фільми та презентації, ігри, тренажери для учнів, нормативно-правова база, тощо

[Практичні матеріали \(розробки\) для початкової школи на сайті “Osvita.ua”](#)

[Навчальні програми для 1-4 класів](#) (Програми Нової української школи на сайті МОН України)

[Оновлені навчальні програми для початкової школи](#) (Освітні програми, поради вчителям, додаткові матеріали від EdEra. Вільний доступ до всіх матеріалів. Буде корисним вчителям, учням, батькам)

[Сайт Нової української школи](#)

[ВЧИ.ЮА](#) – онлайн платформа для вчителів та учнів початкової школи для навчання математики в інтерактивній формі

[Розвиток дитини](#) – сайт для розумних батьків

[Форум педагогічних ідей «Урок»](#) -розробки уроків у вільному доступі

[Весела абетка](#) – систематизований матеріал для вчителів початкових класів та дошкільнят (казки, усмішки, скороговки, загадки)

[Навчалочка](#) – ігри для навчання дошкільнят та молодших школярів

[Читанка](#) – дитяча публічна он-лайн бібліотека

[Завдання з читання](#)

[Шість способів зробити читання цікавим](#)

[Освітній портал Супер Урок – UA](#)

[Бінарні уроки у початковій школі із використанням практичних методів і прийомів](#)

[Початкова школа](#) – сервіси Інтернету, створені спеціально для навчання (початкова школа) або ті, що можливо успішно використовувати в навчально-виховному процесі

[Український освітній портал EDUC.com.ua](#)

[Задачники з математики для молодшої школи](#)

§ [Для 1 класу](#)

§ [Для 2 та 3 класів](#)

[ДО ПЕРШОГО КЛАСУ](#)

[Усе про перший клас: готуємо дитину до школи. Перевірте, чи готова ваша дитина до школи? Пройдіть тест від психолога Катерини Гольцберг](#) (ресурс від Освіторія)

[Коли дитина готова йти до першого класу: поради психолога](#) (стаття від Всеосвіта)

[ЕЛЕКТРОННІ ПОСІБНИКИ](#)

[Нова українська школа: poradnik для вчителя](#) (2017)

[МОБІЛЬНІ ДОДАТКИ](#)

[Мобільний застосунок “Вивчаю – не чекаю”](#)

Електронні версії підручників:

<https://lib.imzo.gov.ua/yelektronn-vers-pdruchnikv/>

- **Електронні версії підручників для учнів 1-х класів**
- **Електронні версії підручників для учнів 2-х класів**
- **Електронні версії підручників для учнів 3-х класів**
- **Електронні версії підручників для учнів 4-х класів**

Методичні рекомендації щодо оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами

Наказ Міністерства освіти і науки України від 02 серпня 2024 Р. № 1093 «Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання»

Лист Міністерства освіти і науки України №1/13007-24 від 22.07.2024 “Про методичні рекомендації щодо соціалізації та інтеграції дітей внутрішньо переміщених осіб у громадах”

Лист Міністерства освіти і науки України від 05 червня 2024р. № 1/9930 “Про надання роз’яснень щодо формування 1-х класів з 01.09.2024 та розподілу освітньої субвенції”

Перелік навчальних програм, підручників та навчально-методичних посібників, рекомендованих МОН України для використання у початкових класах закладів загальної середньої освіти з навчанням українською мовою

Наказ МОЗ № 1351 від 25.07.2023 року “Про організацію медичних оглядів дітей та інших осіб для зарахування їх до закладів освіти, дитячих закладів оздоровлення та відпочинку”

Методичні рекомендації «**Безпечне освітнє середовище: Надання індивідуальної підтримки учням з особливими освітніми потребами під час підготовки до реагування на надзвичайні ситуації**»

Положення про атестацію педагогічних працівників (2022р.)

Атестація педагогічних працівників: запитання-відповіді

Наказ Міністерства освіти і науки України від 08 серпня 2022 року № 707 «Про затвердження Інструкції з ведення ділової документації у закладах загальної середньої освіти в електронній формі»

Наказ Міністерства охорони здоров’я України від 01 серпня 2022 року № 1371 «Про затвердження Змін до деяких наказів Міністерства охорони здоров’я України» (щодо тривалості онлайн-уроків для школярів)

Плейлисти з відеоуроків від кращих українських та світових освітніх youtube-каналів які доповнюють шкільну програму та медіа підручник, що краще мотивує сучасного школяра, сприяє розвитку навичок соціального й емоційного інтелекту

<https://www.youtube.com/c/NovashkolaUaOfficial>;
<https://novashkola.ua/1-klas/>.

- Виручалочка для творчого вчителя

<https://www.facebook.com/groups/179224739449361/?ref=bookmarks>

- Цікавинки для НУШ

<https://www.facebook.com/groups/309375459583743/?ref=bookmarks>

- Ми початківці

- <https://www.facebook.com/groups/1800698540247999/?ref=bookmarks>

- Калейдоскоп цікавинок

<https://www.facebook.com/groups/2075741392668263/?ref=bookmarks>

- **Електронна платформа навчання, обладнання**

- «Сучасні рішення для освіти»

<http://rozumniki.com/catalog/tovary/>

<http://rozumniki.com/poslugi/poslugi/>

- **Педагогічні ігри, мультимедійні посібники**

<http://rozumniki.net/catalog/>

<https://www.ed-era.com/books/>

- **Міжпредметні кейс-уроки**

<http://case.edufuture.biz/>

- **Освітні онлайн програми, відео**

<https://www.ed-era.com/courses/>

<https://prometheus.org.ua/courses>

- **Робототехніка та програмування**

<http://prolego.org/>

- **Інтегроване навчання: добірка матеріалів із Бібліотеки «На Урок»**

<https://naurok.com.ua/post/sekrety-organizaci-integrovanogo-navchannya-u-pocha>
[tkoviy-shkoli](https://naurok.com.ua/post/sekrety-organizaci-integrovanogo-navchannya-u-pocha)

- **Секрети організації інтегрованого навчання у початковій школі.**

Детальніше про навчальні матеріали для роботи з першокласниками в адаптаційний період можна ознайомитись за посиланням:

<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/konferenciyi/serpnevakkonferenciya-2018/navchalni-materiali-dlya-roboti-z-pershoklasnikami-v-adaptacijniy-period>

<https://lib.imzo.gov.ua/handle/123456789/810> підручники для 1 класу у ПДФ форматі.

AR Book — повноцінна освітня платформа для вчителів та шкіл, яка змінює підхід до навчання!

<https://www.facebook.com/100063528762580/posts/980007620793521/?mibextid=WC7FNe&rdid=mWA5U0QUvmxAFwEq>

Колеги, хочу сказати вам, що не треба хвилюватися, якщо зараз у голові безліч думок, а список завдань здається нескінченним. Це нормально! Головне – мати чіткий план і розуміти, що кожен крок наближає всю шкільну родину до злагодженої та продуктивної роботи.

2025-26 навчальний рік знову буде непростим, і знову - воєнним. Але ви не одні, поруч з вами ваша адміністрація, центри професійної підтримки, Полтавська академія неперервної освіти ім.М.В.Остроградського, ваші колеги, батьки, і саме головне - це ті, заради кого все це - наші діти.

Пам'ятаємо про те, що сильна нація починається зі шкільної партії

В атмосфері непохитної віри в майбутнє України, незламності та стійкості на шляху до звершень, які наближатимуть переможний поступ нашої освіти, бажаю нам вдалого старту!

Тримаймо стрій та настрій!

Нехай невичерпним буде джерело вашого натхнення і професійної цілеспрямованості. Будьмо готові до нових викликів.

Щодня наближаймо нашу перемогу! Слава Україні! Героям слава!

Марина КРИЛЕВЕЦЬ і вся наша команда
Полтавської академії неперервної освіти
ім.М.В.Остроградського